

Fas Rayihası

'Gül'ün gerçek gizemine erişmek isteyenler mayıs ayında Fas'ın saklı şehri Kelaat M'Gouna'nın mis kokulu yollarına düşüyorlar.

SEDA MEŞELİ ALLARD

Marakeş'in doğusunda kalan Ouarzazate'a varmak için tek şansım var: Fas'ın en yüksek dağı Atlas'ı aşmak. Bu heybetli dağ, bir kara kedi misali, birbirine zıt iki dünyanın arasına girmiş. Bir yanında, sık yağan yağmurlarla beslenen bereketli yemyeşil ovalar, diğer yanında sarının ahenkli dansına sahne olan Sahara...

FOTO: GÖKALP XAVIER ALLARD

A sırların geçmesine aldrımadan asaletini koruyan 'gül', bazen bir aşk şiirinin mısralarında karşımıza çıkıyor, bazen yetenekli bir ressamın tuvalinde bakışlarımızla buluşuyor. Parfümümüze sinmiş, gün boyu bizimle geziyor ya da kıyafetimizin umulmadık bir köşesinde belirlemekten kendini alıkoyamıyor. Lamı cimi yok, ondan vazgeçemiyorum! Ben de hayatımızın merkezine yerleşmiş bu tutkulu prensesin izinden Fas'ın ufak bir şehrine çeviriyorum rotamı. 'Kelaat M'Gouna'nın mis kokulu bahçelerinde pesembe bir gül masalının içine düşmeye hazırım.

Bu efsanevi köye giden yol da tıpkı yolun sonu kadar 'gerçeküstü'. Marakeş'in doğusunda kalan Ouarzazate'a varmak için tek şansım var: Fas'ın en yüksek dağı Atlas'ı aşmak... Bu heybetli dağ, bir kara kedi misali, birbirine zıt iki dünyanın arasına girmiş. Bir yanında, sık yağan yağmurlarla beslenen bereketli yemyeşil ovalar, diğer yanında sarının ahenkli dansına sahne olan Sahara... Ben manzaranın gözalcılığına kendimi çoktan kaptırırken çoraklığın ortasında 'Kelaat M'Gouna' çıkıyor karşıma. 'Roses' ve 'Dades' vadilerinin kıyısındaki bu saklı şehir, daha ilk selamlaşmamızda kulağıma sadece maceraperest ruhlara hitap ettiğini fısıldıyor.

Şehrin girişinde beni, tepelerin üzerine sanki gözdağı vermek istercesine bir dev tarafından yerleştirilmiş gibi duran koca kayalar karşıyor. Yine aynı dev, bu küçük ve mütevazı şehri düzenle hazırladığı kumdan kalelerle donatmış. Zira çoğu evin rengi, toprağınla tamamen aynı... Kelaat M'Gouna'nın mimarisi, uzaktan olduğu kadar yakından da etkileyici. Nereyse tüm yapıların ana maddesi toprak. Evlerin bazıları, mimarisinin orijinalliğini kanıtlamak istercesine dört kuleli. Kimi yapıların sıvasının üzerindeki -daha çok da pencere çevresinde- birbirinden farklı geometrik şekiller, evlere estetik bir dokunuş getiriyor. Şehrin merkezi bir hayli geniş ve M'Gouna'nın tartışmasız en işlek yeri.

Meydanın belediye binasına yakın olan taraftaki duvarlar, şehrin panoramasını yansıtan fresklerle süslenmiş. Ferah meydana dolaşırken gözümü çarpan restoran, otel ve mağazalardan, Kelaat M'Gouna'nı ilk keşfedenin ben olmadığımı anlıyorum. Fas'ın gül cenneti olmak kalabalıklara kucak açmayı da beraberinde getiriyor...

Kelaat M'Gouna'nın mimarisi her ne kadar Fas'ın diğer şehirleriyle kıyaslandığında 'orjinal' sıfatını hak etse de, birkaç asır önce evlerin neye benzediğini görmek için 'Roses' vadiğinde kısa bir gezintiye çıkmam şart. Ouarzazate'a doğru on dakika yürüdüktan sonra M'Gouna'nın tarihi bölgesine ulaşıyorum. Köyün dar patikalarını arşınlar ken kulağıma sadece doğanın huzurlu sesi çalıyor. Adımlarımı başka bir dünyaya yollarında atıyor gibiyim. Ne bir araba var ortalıkta ne de tek bir beton yapı... Görebildiğim tek şey, Dades nehri'nin kıyısındaki toprak evlerinin yanında sükünle gülleriyle ilgilenen köylüler.

Nehrin karşı tarafına nasıl geçebileceğimi soruyorum, bir çiftçi içten bir gülümsemeye ahsap köprüyü işaret ediyor. Kelaat M'Gouna halkının gelmeden önce bolca methini duyduğum misafirperverliği, bu gülümsemeden rahatlıkla okunuyor. Köprünün diğer ucu palmiyeler ve sazlıklarla kaplı bir vahaya açılıyor. Yuvaların üzerine tünemiş leyleklere özenip kendimi komşu köylerin gözalıcı manzarasına kaptırıyorum.

Nisan ortası geldi mi, Kelaat M'Gouna'yı tatlı bir telaş alıyor. Zira hasat vakti gelip çatıyor. 'Gandoura' denilen geleneksel Kuzey Afrika elbiselerini sırtlarına geçiren kadınlar, en az güller kadar narin elleriyle bu nazlı çiçekleri birer birer topluyorlar. Hava sıcak, gül dikenleri can yakıcı. Yine de bu zahmete değer. Zira yaklaşık iki hafta süren bu yorgunluk, muhteşem bir şenlikle noktalanıyor! Hasada ve doğanın güzelliğine adanmış festivalde pembe ve kırmızı ağırlıklı muhteşem kareler ortaya çıkıyor. Mayıs ayı boyunca üç gün, gül temalı renkli aktivitelerle keyifli vakit geçirmek, hoş gül kokularıyla mest olup, heybetli Atlas Dağları'nın seyrine dalmak isteyen yabancı ve Faslı turistlerin akınına uğruyor.

Festival boyunca Kelaat M'Gouna'nın sokakları, sarhoş edici gül kokularıyla dolup taşıyor. Parlak kadife çiçekli geleneksel eşarplarıyla Faslı kadınlar, uzun beyaz entarileriyle erkekler, başlarına gül çelenklerini geçirmiş çocuklar masalsi şehrin başkahramanlarına dönüşüyorlar. Berberi kökenli Kelaat M'Gouna halkının ve Fas'ta yaşayan diğer etnik grupların geleneksel müzik ve dansları herkesin kanını kaynatıyor. Geleneksel bir dans türü olan 'Tizout' özellikle ilgimi çekiyor. Erkeğin arıcı, kadının arıyı sembolize ettiği, tambur ve flüt eşliğinde gerçekleştirilen dans gösterisi, arıcının arsız, arınsa çiçekler olmadan var olamayacağı

Mayıs Gülleri: Gül Festivali, 1962'den beri mayıs ayının ilk haftasında Kelaat M'Gouna'da düzenleniyor. Bu yıl 53'üncüsü düzenlenecek olan festivalin geçen senelerde olduğu gibi 20 bine yakın turist çekmesi bekleniyor. 3-5 Mayıs arasında gerçekleşeceği düşünülen festival güllü hasadından hemen sonraya denk geldiği için tarihinde ufak değişiklikler olabilir. Seyahatınızı planlamadan önce www.visitmorocco.com adresinden festival programının son halini muhakkak kontrol edin.

mesajını veriyor.

Ardından festivalin en beklenen aktivitesi geliyor ve yirmi kadar 'gül güzeli' adayı, otantik elbiseler içinde jürinin karşısında sıralanıyor. Her biri yüzünde koca bir gülümseme, hem jüridekilerin hem de festival alanına toplanmış seyircilerin aklını çelmeye uğraşılıyor. Köşe başlarında satılan Berberi lezzetlerinin iştah açıcı kokusu, gül kokusuna karşıyor... Şenlik zamanı şehre akın eden satıcılar, el yapımı eserlerini sokaklarda açtıkları tezgahlarda sergiliyor. Fashların ruhuna işlemiş eğlence adeti, üç gün süren şenliğin her saniyesinde hissediliyor. Tüm bu circunanın ortasında Antoine de Saint Exupéry'nin ünlü kitabındaki tilki karakterinin Küçük Prens'e söylediği bir laf aklıma geliyor: "Gülün için harcadığın zamandır gülünü bu kadar önemli yapan..." Biliyorum ki şenlikte geçirdiğim her dakika Kelaat M'Gouna'nın gülüne biraz daha değer katıyor.

Gülün başkenti Kelaat M'Gouna'nın kaderini değiştiren bu çiçek, ilk defa 1938 yılında bir Fransız tarafından şehre getirilmiş. İlk damıtma fabrikası da yine aynı tarihte açılmış. Kelaat M'Gouna şimdilerde biri şehrin hemen çıkışında diğeri Boumalen Dadès şehrine giden

yolun birkaç kilometre ilerisinde olmak üzere iki gül fabrikasına ev sahipliği yapıyor. Doğanın insana armağan ettiği bu mucizevi çiçekten neler üretilmiyor ki! Mis kokulu sabun, yağ, parfüm, losyon ve kremler için kozmetik tarafı. Bunun yanında gül, yiyecek sektöründe de bolca kullanılıyor. Bir litre saf gül suyu elde etmek için üç ton gül yaprağı gerekiyor. Kelaat M'Gouna'daki güllerin ekim

alanının uzunluğu 4 bin 200 kilometre ve bu da bin 400 litreye gül suyu potansiyeline denk. Benzer şekilde bir litre gül yağı elde etmek için yine üç ton gül yaprağı kullanılıyor -gül ürünlerinin pahalı olmasına şaşmamak gerek.

Bir Antik Roma efsanesine göre gül ilk olarak Afrodit'in ölümlü aşığı Adonis'in kanından türemiş. Gül, asırlar boyu aşkın en sade ve masum simgesine dönüşmüş. Gül celenkleri yıllar boyunca düğünlerin, kutlamaların baştaçısı olmuş; gül yaprakları savaşta galibiyetle dönen kim bilir kaç kahramanın ayakları altına serilmiş. Şimdiyse bu tılsımlı çiçeğe hak ettiği övgüyü sunma zamanı... Pespembe rüyalara dalmak için Fas, mayıs ayında gül kokulu kollarını sonuna dek açmış sabırsızlıkla sizleri bekleyecek. 📍

Rehberlik
Maroc Horizon Adventure
Bir hafta süren Kelaat M'Gouna gezisine katılmak için Agadir merkezli 'Maroc Horizon Adventure' seyahat acentasıyla iletişime geçebilirsiniz.
www.trekking-sau-maroc.com

Nerede Yenir? / Kalınır?

Kasbah Chems

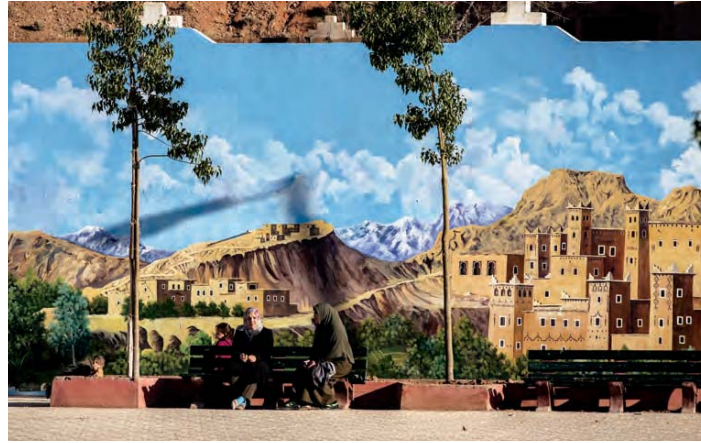
Nefes kesen bu otantik mekan, muhteşem dekorasyonu ve sadece 'kuş sütünü' eksik olduğu sofraları ile gönlünüzü fethedecek her türlü çekiciliğe sahip. Douar Boutaghrar Ighil, Tamaloute, 45800, Bou Drarar, Keela M'gouna.

Kasbah Itran

Berberi bir ailenin işlettiği geleneksel tarzda dekore edilmiş Kasbah Itran'ın yüksekteki konumu ona harika bir Kelaat M'Gouna manzarası kazandırmış. Doğayla uyumlu pansiyonda, her sabah terasa konan kuş sesleriyle uyanmaya hazırlıklı olun. Route de Tourbiste, Keela M'gouna. www.kasbahitrans.com.

Rosa d'Amaskina

Bahçesindeki güllerin kokusuyla günün tüm yorgunluğuna atacağınız restoranda mevsime uygun Fas lezzetlerini tadabilirsiniz. Er-rachidia yönünde Kelaat M'gouna'nın 6 kilometre uzaklıkta, Kelaat M'gouna.

Kelaat M'Gouna'nın mimarisi, uzaktan olduğu kadar yakından da etkileyici. Neredeyseniz tüm yapıların ana maddesi toprak. Evlerin bazılarını, mimarisinin orijinalliğini korumak istercesine dört kuledi. Kimi yapıların sıvasının üzerindeki birbirinden farklı geometrik şekiller, evlere estetik bir dokunuş getiriyor.

